

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(7)
สารบัญภาพ	(11)
<b>บทที่ 1 บทนำ</b>	<b>1</b>
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ปัญหาในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
วัฒนธรรม	10
ประเพณี	16
พิธีกรรม	19
ความเชื่อ	21
แนวคิดทฤษฎี	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
วิธีการดำเนินการวิจัย	45
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	45
กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
อุปกรณ์เก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
ระยะเวลาในการวิจัย	50
ชั้นนำเสนอผลการวิจัย	52
บริบทของชุมชนวัดประดิษฐาราม	52
<b>บทที่ 2 ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อของชาวมอญ ชาวจีน ชาวมุสลิม ในประเทศไทย</b>	<b>65</b>
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อ ของชาวมอญในประเทศไทย	66
ชาวมอญอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทย	66
สาเหตุที่ทำให้ชาวมอญอพยพเข้าสู่ประเทศไทย	66
การตั้งถิ่นฐานของชาวมอญในประเทศไทย	71
การตั้งถิ่นฐานของชาวมอญในกรุงเทพมหานคร	76
วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ของชาวมอญในประเทศไทย	79
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อของชาวจีนในประเทศไทย	89
ชาวจีนเข้าสู่ประเทศไทย	89
การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในประเทศไทย	90
การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในกรุงเทพมหานคร	93
วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ของชาวจีนในประเทศไทย	95
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม คติความเชื่อของชาวมุสลิมในประเทศไทย	103
ประวัติศาสตร์ศาสนาอิสลาม	103
การตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมในประเทศไทย	107
การตั้งถิ่นฐานของชาวมุสลิมในกรุงเทพมหานคร	110
วัฒนธรรม ประเพณีพิธีกรรม และความเชื่อของชาวมุสลิมในประเทศไทย	111

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
<b>บทที่ 3 ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อ ของชาวมอญ ชาวจีน ชาวมุสลิม</b>	
<b>ในชุมชนวัดประดิษฐาราม</b>	<b>121</b>
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อของชาวมอญในชุมชนวัดประดิษฐาราม	121
ประวัติศาสตร์ของชาวมอญในชุมชนวัดประดิษฐาราม	121
วัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมอญในชุมชนวัดประดิษฐาราม	124
ประเพณีและพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายมอญในชุมชนในวัดประดิษฐาราม	128
คติความเชื่อของชาวมอญในชุมชนวัดประดิษฐาราม	143
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม คติความเชื่อของชาวจีนในชุมชนวัดประดิษฐาราม	147
ประวัติศาสตร์ของชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนวัดประดิษฐาราม	147
วัฒนธรรม ของชาวจีนในชุมชนวัดประดิษฐาราม	152
ประเพณีและพิธีกรรมของชาวจีนในชุมชนวัดประดิษฐาราม	154
คติความเชื่อของชาวจีนในชนวัดประดิษฐาราม	161
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อของชาวไทยมุสลิมในชุมชนวัดประดิษฐาราม	165
ประวัติศาสตร์ของชาวไทยมุสลิมในชุมชนวัดประดิษฐาราม	165
วัฒนธรรม ของชาวมุสลิมในชุมชนวัดประดิษฐาราม	167
ประเพณีและพิธีกรรมของชาวมุสลิมในชุมชนวัดประดิษฐาราม	168
คติความเชื่อของชาวไทยมุสลิมในชุมชนวัดประดิษฐาราม	170
<b>บทที่ 4 ความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชนวัดประดิษฐาราม</b>	<b>173</b>
ความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชนวัดประดิษฐาราม	174
การแต่งงานข้ามชาติพันธุ์	174
ความเป็นเพื่อนบ้านในชุมชนเดียวกัน	178
ความสัมพันธ์ในเชิงเศรษฐกิจ	187
ความร่วมมือในชุมชน	189
ปัจจัยที่ส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชนวัดประดิษฐารามอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	191
การมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน	192
ความเป็นชุมชนดั้งเดิมมาตั้งแต่อดีต	194

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ลักษณะนิสัยที่มีการประนีประนอมต่อกัน	196
การเป็นชุมชนที่มีการศึกษา	198
การมีผู้นำชุมชนที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	199
การอยู่ร่วมกันในชุมชนเดียวกันมานาน	201
ความเข้าใจในวัฒนธรรม ประเพณีซึ่งกันและกัน	204
การให้ความเคารพในคติความเชื่อของกันและกัน	206
คนในชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง	209
<b>บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ</b>	<b>217</b>
สรุปผลการวิจัย	217
อภิปรายผล	227
ข้อเสนอแนะ	243
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	244
<b>บรรณานุกรม</b>	<b>245</b>
<b>ภาคผนวก</b>	<b>253</b>
ภาคผนวก ก สรุป ประวัติศาสตร์ของชาวมอญ ชาวจีน ชาวมุสลิม	255
ภาคผนวก ข แบบสอบถามประกอบคำสัมภาษณ์	281
ภาคผนวก ค เอกสารประกอบการหาข้อมูลทำวิจัย	291
ภาคผนวก ง รายชื่อให้สัมภาษณ์	295
<b>ประวัติผู้วิจัย</b>	<b>299</b>

## สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
1.2	ผังของการเรียงลำดับประเภทวัฒนธรรม	14
1.3	แผนที่แม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่าและสายใหม่	52
1.4	แผนที่แสดงเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร	54
1.5	แผนที่เขตธนบุรี	56
1.6	แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณชุมชนวัดประดิษฐาราม	59
1.7	แผนที่ชุมชนวัดประดิษฐาราม	60
2.1	ภาพการแสดงปีพาทย์มอญ วงดุริยประณีต ในงาน 72 พรรษามหาราชินี	82
2.2	ภาพการแสดงทะเลมอญของบางกระดี	84
2.3	ภาพการแต่งกายนาค – เนร เครื่องครุย สวมชฎา วันเข้าอุโบสถตอนเช้า	85
2.4	ภาพวงซู้ย ในการทำพิธีในเทศกาลเซ็งเม้งของชาวจีน	100
2.5	ภาพเทวสถาน กาบา ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย	106
2.6	ภาพมัสยิด หรือศาสนสถาน ที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม	108
2.7	ภาพชาวมุสลิมทำพิธีละหมาดฮายัต	114
2.8	ภาพชาวมุสลิมจากทั่วโลกเข้าร่วมแสวงบุญในพิธีฮัจญ์ ที่นครเมกกะห์ ซาอุดีอาระเบีย	115
3.1	ภาพชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม รำในงานศพพระครูประดิษฐ์วรัฒน์ ปี 2542	125
3.2	งานประเพณีสงกรานต์แห่ปลา (วันสงกรานต์) ชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม	129
3.3	ภาพงานประเพณีถวายข้าวแช่ ชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม	130
3.4	ภาพข้าวแช่ที่โรยด้วยกลีบกุหลาบเตรียมจะรับประทาน	131
3.5	ภาพการแข่งขันสะบ้าทอย ของหนุ่ม ๆ ชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม	133
3.6	ภาพชุดสำหรับข้าวแช่	134
3.7	ภาพขบวนแห่ธงตะขาบ ชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม	135
3.8	ภาพการเล่นสะบ้ารำของหนุ่มสาว ชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม	137

## สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
3.9	ภาพประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง ของชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม	138
3.10	ภาพประเพณีการเทศน์มหาชาติ ของชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม	139
3.11	ภาพจัดประกอบเรือสำเภาจำลอง กลางลานวัดประดิษฐาราม เตรียมพิธีเทศน์โล้สำเภา	140
3.12	ภาพพิธีการเทศน์โล้สำเภา ของชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม โดยเทศน์ 2 ธรรมาสในเรือสำเภาที่ได้สร้างจำลองขึ้นมา	141
3.13	ภาพประเพณีการตักบาตรเทโว ของชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม	142
3.14	ภาพพิธีกรรมบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์และบรรพบุรุษ ของชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐาราม	144
3.15	ภาพพิธีกรรมการบูชาสำเภาของชาวมอญชุมชนวัดประดิษฐารามเข้ามิดเวลา 04.00 น.	146
3.16	ภาพศาลเจ้ากวนอู คลองบางหลวง (คลองบางกอกใหญ่) กรรมการ และผู้ดูแลศาล	148
3.17	ภาพโฉนดที่ดินของศาลเจ้ากวนอู ตั้งแต่สมัย รัตน โกสินทร์ศก รศ.127	150
3.18	ภาพพิธีกรรมการไหว้ในเทศกาลเซ็งเม้ง ของชาวจีนเชื้อสายไหหลำ ณ สุสานบ้านบึง	156
3.19	ภาพพิธีทำงเด็กหน้าศพ ของชาวจีนแต่จิว ชุมชนวัดประดิษฐาราม	158
3.20	ภาพพิธีฝังศพของชาวจีนแต่จิวชุมชนวัดประดิษฐาราม ณ สุสาน จังหวัดสระบุรี	159
3.21	ภาพขนมจ้ำง สำหรับไหว้ในเทศกาลไหว้ขนมจ้ำงของชาวจีน	160
3.22	ภาพพิธีการไหว้เจ้าประจำปีของชาวจีนชุมชนวัดประดิษฐาราม	164
3.23	ภาพ การแสดงอุปรากรจีน (จิว) ในเวลากลางคืน ในงานพิธีไหว้เจ้าประจำปีของชาวจีน ชุมชนวัดประดิษฐาราม	165
4.1	แผนภูมิปัจจัยของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ	216